

بدیع

از دیدگاه زیبایی‌شناسی

دکتر تقی وحیدیان کامیار

تهران

۱۳۸۳

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)

وحیدیان، تقی، ۱۳۱۳ -

بدیع: از دیدگاه زیبایی‌شناسی / تقی وحیدیان کامیار. — [ویراست ۲]. — تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، ۱۳۸۳. هشت، ۱۷۹ ص. — («سمت»؛ ۸۶۰ زبان و ادبیات فارسی؛ ۴۱) بها: ۹۵۰۰ ریال. ISBN 964-459-904-7

نهرستویسی بر اساس اطلاعات فیفا.

ص.ع. به انگلیسی: Taghi Vahidian Kamyar. Rhetoric (Badi') from the Aesthetic Point of View.

کتابنامه: ص. ۱۷۷ - ۱۷۹؛ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. بدیع. ۲. فارسی — بدیع. ۳. معانی و بیان. الف. سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت). ب. عنوان.

۸۴۰/۴۲

PIR ۳۳۶۱ / ۳ ب ۴

۱۳۸۳

۸۳۰۳۷۸۳۷

کتابخانه ملی ایران

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)

بدیع: از دیدگاه زیبایی‌شناسی

دکتر تقی وحیدیان کامیار

چاپ اول سمت: زمستان ۱۳۸۳

تعداد: ۱۵۰۰

حروفچینی و لیتوگرافی: سمت

چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

قیمت: ۹۵۰۰ ریال. در این نوبت چاپ قیمت مذکور ثابت است و فروشندگان و عوامل توزیع مجاز به تغییر آن نیستند.

آدرس ساختمان مرکزی: تهران، بزرگراه جلال آل احمد، غرب پل یادگار امام (ره)، روبروی پمپ گاز، کدپستی ۱۴۶۳۶، تلفن ۲-۴۲۴۶۲۵۰.

www.samlac.ir

info@samlac.ir

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه‌برداری، ترجمه و جز اینها برای «سمت» محفوظ است (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

سخن «سمت»

یکی از اهداف مهم انقلاب فرهنگی، ایجاد دگرگونی اساسی در دروس علوم انسانی دانشگاهها بوده است و این امر، مستلزم بازنگری منابع درسی موجود و تدوین منابع مبنایی و علمی معتبر و مستند با در نظر گرفتن دیدگاه اسلامی در مبانی و مسائل این علوم است. ستاد انقلاب فرهنگی در این زمینه گامهایی برداشته بود. اما اهمیت موضوع اقتضا می کرد که سازمانی مخصوص این کار تأسیس شود و شورای عالی انقلاب فرهنگی در تاریخ ۶۳/۱۲/۷ تأسیس «سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها» را که به اختصار «سمت» نامیده می شود، تصویب کرد.

بنابراین، هدف سازمان این است که با استمداد از عنایت خداوند و همت و همکاری دانشمندان و استادان متعهد و دلسوز، به مطالعات و تحقیقات لازم بپردازد و در هر کدام از رشته های علوم انسانی به تألیف و ترجمه منابع درسی اصلی، فرعی و جنبی اقدام کند.

دشواری چنین کاری بر دانشمندان و صاحب نظران پوشیده نیست و به همین جهت مرحله کمال مطلوب آن، باید بتدریج و پس از انتقادهای و یادآوریهای پیاپی ارباب نظر به دست آید و انتظار دارد که این بزرگواران از این همکاری دریغ نورزند. کتاب حاضر برای دانشجویان رشته زبان و ادبیات فارسی در مقطع کارشناسی به عنوان منبع اصلی درس بدیع به ارزش ۲ واحد تدوین شده است. امید می رود که علاوه بر جامعه دانشگاهی، سایر علاقه مندان نیز از آن بهره مند شوند.

از استادان و صاحب نظران ارجمند تقاضا می شود با همکاری، راهنمایی و پیشنهادهای اصلاحی خود، این سازمان را در جهت اصلاح کتاب حاضر و تدوین دیگر آثار مورد نیاز جامعه دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران یاری دهند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار
۱۷	فصل اول: تکرار
۱۷	الف) تکرار طبیعی
۱۸	۱. تکرار نشان‌دهنده کثرت و تأکید
۱۹	۲. شعر پژواکی
۲۰	۳. رابطه طبیعی حروف و واژه‌ها با مضمون شعر
۲۱	ب) تکرار موسیقایی
۲۱	۱. تکرار آزاد
۳۱	۲. تکرار منظم
۵۰	تمرینهای فصل اول
۵۴	فصل دوم: تناسب
۵۵	۱. مراعات نظیر
۵۹	۲. تضاد
۵۹	الف) تضاد معنوی
۶۲	زیباییهای تضاد
۶۴	ب) تضاد لفظی
۶۵	۳. مقابله
۶۶	۴. تلمیح
۶۸	۵. ارساد = تسهیم
۷۰	۶. جمع
۷۲	اعداد
۷۲	۷. تفریق

صفحه	عنوان
۷۴	۸. لف و نشر
۷۴	زیباییهای لف و نشر
۷۶	لف و نشر مشوش
۷۶	۹. تقسیم
۷۷	تمرینهای فصل دوم
۸۲	فصل سوم: غیر منتظره بودن و غافلگیری
۸۴	۱. متناقض نما (پاراڈکس)
۸۶	زیباییهای متناقض نما
۸۸	۲. تهکم
۸۹	۳. استثنای منقطع
۹۰	۴. ذم شبیه به مدح
۹۲	۵. مدح شبیه به ذم
۹۳	۶. استدراک
۹۳	۷. استتباع
۹۴	۸. اسلوب حکیم (قول به موجب)
۹۵	اسلوب حکیم و لطیفه
۹۵	۹. عکس معنا
۹۷	۱۰. عکس مجازی
۹۹	۱۱. التفات
۱۰۲	۱۲. تجرید
۱۰۳	تمرینهای فصل سوم
۱۰۶	فصل چهارم: بزرگ نمایی
۱۰۷	۱. مبالغه - اغراق - غلو
۱۱۱	۲. تجاهل المعارف
۱۱۲	۳. صفت شاعرانه (تنسیق الصفات)

۱۱۴	۴. مقایسه (سنجش)
۱۱۸	تمرینهای فصل چهارم
۱۲۱	فصل پنجم: دو یا چند بعدی بودن
۱۲۲	الف) دو یا چند معنایی
۱۲۳	۱. ابهام
۱۲۴	۲. محتمل الضدین
۱۲۵	۳. استخدام
۱۲۷	ب) ذوبحرین
۱۲۹	تمرینهای فصل پنجم
۱۳۱	فصل ششم: استدلال
۱۳۲	۱. حسن تعلیل
۱۳۴	۲. مذهب کلامی
۱۳۶	۳. ارسال المثل
۱۳۸	۴. مذهب فقهی (تشبیه تمثیل)
۱۳۸	تمرینهای فصل ششم
۱۴۰	فصل هفتم: ترفندهای دیداری
۱۴۱	شعر مشجر (سرو) به خط عادی
۱۴۹	فصل هشتم: ترفندهایی که زیبایی آنها وابسته ترفندهای دیگر است
۱۵۰	۱. درآمد یا حسن مطلع
۱۵۱	۲. بראعت استهلال
۱۵۲	۳. فرود سخن (حسن مقطع)
۱۵۴	۴. حشو ملیح
۱۵۴	۵. حسن تخلص
۱۵۵	۶. حسن طلب

صفحه	عنوان
۱۵۵	۷. صفت شاعرانه (تنسيق الصفات)
۱۵۶	۸. سؤال و جواب
۱۵۸	تمرینهای فصل هفتم و هشتم
۱۶۱	بررسی زیباییهای ترفندهای بدیعی در دو شعر
۱۶۱	شعر اول: غزلی از سعدی
۱۶۹	شعر دوم
۱۷۷	منابع